

תשובות לשאלון 2115- קיץ תשע"ו, 2016

1. בראשית, פרק ג', פרק ד'

- א. 1. הקושי: מדוע ה' שואל את אדם ואת קין היכן הם? והרי ה' יודע היכן הם!
2. הדמיון בתגובה: שניהם לא לוקחים אחריות על המעשה שעשו\ לא מודים בחטאם\ מתחמקים ממענה ישיר לשאלת ה'.

ביסוס: דברי אדם: "את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירום אנוכי ואיחבא." \ האשה אשר נתת עמדי..." דברי קין: "השומר אחי אנכי".

- ב. 1. הקושי: מדוע נאמר 'דמ' בלשון רבים ולא 'דם אחיך'? והרי הבל היה אדם אחד!
2. העיקרון המוסרי: ההורג נפש אחת לא פוגע רק בה אלא בכל הדורות העתידיים לצאת ממנה.
ג. 1. ההבדל: קין התודה על חטאו ועשה תשובה ואילו אדם לא עשה תשובה.
ביסוס: בפרק ג' פסוק י"ב כתוב רק שהאדם האשים את האישה בחטאו. לא הודה בחטא ולא היביע חרטה. לעומתו קין אמר: "גדול עוונתי מנשוא" - אפשר לראות בדבריו אלה הודאה בחטא והתחלת תהליך תשובה.

2. אפשר לכתוב אחת מן השאלות האלה:

- מדוע עונשו של קין דומה לעונשו של אדם אף שהחטא של קין חמור יותר לכאורה?
  - מדוע קין לא קיבל עונש מוות אף שעבר עברת רצח שעונשה מיתה?
  - איך יתכן שתשובה מבטלת עברה חמורה כמו רצח?
- (יתקבלו תשובות נוספות המציעות עיקרון מוסרי שיכול לנבוע מן המדרש.)

2. בראשית, פרק י"א

חטאם של אנשי דור הפלגה: (יש לציין שניים מן הפירושים האלה ולבסס אחד מהם על הפסוקים.)
- טענו שלא יתכן שה' יבחר לו את השמיים כמקום מגוריו ורצו לבנות מגדל שיאפשר להם לעלות לשמיים ולהילחם בו. (על פי פירוש רש"י למילים "דברים אחדים" - על יחידו של עולם) "דברים אחדים" או "מגדל וראשו בשמים".

- חששו שמבול נוסף יתרחש שוב ורצו לבנות מגדל שראשו בשמיים כדי לתמוך ברקיע שלא יתמוטט כמו שאירע בעת המבול. (חטאם על פי פירוש זה הוא חוסר אמונה בהבטחת ה' שלא להביא עוד מבול) (על פי פירוש נוסף של רש"י) ביסוס: "דברים אחדים" או "מגדל וראשו בשמים".
- התקדמות פרויקט הבניה שלהם הייתה חשובה בעיניהם יותר מאשר חי אדם. (במהלך הבניה נהרגו ונפגעו אנשים רבים, אבל אנשי דור המבול לא הצטערו עליהם ולא שמו לכך לב ולעומת זאת אם נפלה לבנה היו מצטערים על כך.) (על פי המדרש בפרקי דרבי אליעזר. רעיון דומה גם בדברי רש"ר הירש).

- ישבו כולם יחד במקום אחד: "וַיִּמְצְאוּ בְקֶעֶה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם" - לא מלאו את הארץ כמו שצויה ה' אחרי המבול" פרו ורבו ומילאו את הארץ". ביסוס נוסף: "פן נפוץ" (על פי רשב"ם וראב"ע).

- לא הסתפקו בחיים פשוטים וטבעיים ורצו להוסיף לעצמם רכוש וצורות ממשל מתוחכמות- "נַעֲשֶׂה-לָנוּ שָׁם" \ "נבנה לנו עיר ומגדל" (על פי אברבנאל).
- רצו לעבוד עבודה זרה. על פי פירוש ספורנו למילים "נעשה לנו שם" - עבודה זרה שתהיה במגדל. התגאו ורצו לבנות מבנים שיפארו את שמם בכל העולם (אב"ע) - "נעשה לנו שם".
- רצו לבנות מבצר חזק ובולט כדי לשלוט על כל הבריות (חזקוני)- "נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים".

ב. 1. העיקרון המוסרי: לפני שפוסקים דין יש לבדוק היטב את המצב, את הראיות בשטח.
2. "משפט ה' בעולם" בנוגע לאנשי דור הפלגה: כיוון שחטאו בבניית המגדל איבדו את מקומם ואת ארצם והתפזרו בכל העולם.

ג. 1. דמיון בין החטא של אנשי דור הפלגה ובין החטא של אנשי סדום: החטא מבטא קלקול בסיסי עמוק וחמור.

2. דמיון בעונש: לכאורה העונש חמור מדי בהשוואה לחטא אן העונש הוא על הקלקול הבסיסי החמור שביטא החטא ולא על החטא עצמו אן העונש בא על כולם- לא רק על מי שהיו מעורבים בחטא. (לתת סעיף זה יתקבלו גם תשובות נוספות שאינן עולות מפירוש ספורנו).

3. בראשית, פרק י"ב

- א. **1. לפי רש"י הניסיון היה לא לפקפק בהבטחת ה' לתת לו את ארץ כנען, למרות שהוא נאלץ לצאת ממנה בגלל הרעב.**
לפי רמב"ן הניסיון היה לא לעזוב את הארץ על אף הרעב ולבטוח בה' שיעזור לו בארץ כנען.
2. לפי רמב"ן החטא של אברהם היה הירידה למצרים.
(לקבל גם: החטא היה הנחייתו לשרה לאמר שהיא אחותו כדי שלא יהרגוהו- כי בתחילת פירושו לפסוק זה כותב רמב"ן: " דע כי אברהם אבינו חטא חטא גדול בשגגה שהביא אשתו הצדקת במכשול עוון מפני פחדו פן יהרגוהו.")
- ב. רמב"ן מציין חמישה פרטים דומים בין סיפור ירידת אברהם למצרים ועלייתו משם, לבין גלות מצרים והיציאה משם: (יש לציין שלושה)**

- אברהם ירד למצרים מפני הרעב- יעקב ובניו ירדו למצרים בגלל הרעב.
  - המצרים לקחו את שרה- המצרים לקחו מבני ישראל את נשותיהם בתקופת העבדות.
  - הקב"ה נקם נקמתם בנגעים גדולים- ה' היכה את המצרים בעשר מכות.
  - אברהם יצא ממצרים כבד במקנה בכסף ובזהב- בני ישראל יצאו ממצרים ברכוש גדול, כסף וזהב ששאלו מהמצרים.
  - פרעה שילח את אברהם ממצרים - ביציאת מצרים נאמר שפרעה והמצרים שלחו את בני ישראל מארצם.
- ג. 1. נקודת דמיון בין שרה ובין אסתר: שתיהן נלקחו להרמון של מלך זר.**

- 2. הבדל: שרה שהתה בבית פרעה רק לילה אחד ופרעה לא פגע בה כי פרעה וכל ביתו נענשו. לעומתה, אסתר שהתה בבית אחשוורוש כמה שנים, הוא לא נענש והיא לא ניצלה. אסתר ציינה הבדל זה כדי לבקש מה' שיציל אותה ויעניש את אחשוורוש כדי שישחרר אותה. או: אסתר הדגישה את ההבדל כדי לבקש מה' שבזכות צערה וסבלה יציל את עם ישראל מן הגזירה.**

4. בראשית, פרק ל"ח

- א. דוגמאות ל"מידה כנגד מידה" באמצעות דמיון בלשון הפסוקים בין פרק ל"ז לבין פרק ל"ח (יש לצטט שתי דוגמאות מלשון הפסוקים ולהסביר את הקשר שהן מדגישות בין החטא של יהודה ובין עונשו):
- "וירד יהודה" – "ויוסף הורד מצרימה"- יהודה ירד מגדולתו בקרב אחיו מכיוון שגרם ליוסף לרדת למצרים.
  - "אנוכי אשלח גדי עיזים"- "וישחטו שעיר עיזים"- האחים שלחו את הכתנת הטבולה בדם לאביהם ויהודה הבטיח לתמר לשלוח לה שעיר עיזים.
  - "הכר נא הכתנת בנך היא אם לא"- "הכר נא למי החותמת והפתילים" – יהודה ואחיו רימו את אביהם באמצעות הכתנת הטבולה בדם ותמר הוכיחה ליהודה שהיא הרה לו באמצעות הדרישה לזהות את החותמת והפתילים שלו.
  - "וישלחו את כתנת הפסים" – "וישלח יהודה את גדי העיזים"- האחים ניסו לכסות על מעשיהם באמצעות שליחת כתונת טבולה בדם לאביהם ויהודה ניסה לכסות על מעשהו באמצעות שליחת הגדי בידי רעהו.
- ב. 1. המניע של תמר: ראתה ששלה גדל והיא לא ניתנה לו (חששה שכבר לא תוכל להיות לאם.)**
2. עיקרון "הסיבתיות הכפולה" במעשה יהודה ותמר:
 סיבה אנושית - תמר הרתה מיהודה כי הוא לא זיהה שזו כלתו\ כי רצה לבוא אל אישה על הדרך\ תמר רצתה צאצא ממשפחתו של יהודה.
 סיבה א-להית: ה' רצה שהצאצא של תמר יהיה מיהודה כי הוא ראוי יותר מבנו, שלה, להיות אבי השושלת שממנה יולד המשיח.
- ג. **1. לפי הפשט יהודה אמר זאת ולפי המדרש ה' אמר זאת.**
2. משמעות המילים "צדקה ממני" לפי המדרש:

צדקה- המעשה של תמר היה מוצדק\ תמר צדקה בהחלטה שלה להרות למשפחת יהודה בכל מחיר. ממני- מאת ה'. כל השתלשלות העניינים הייתה מכוונת על ידי רצון ה'.

5. בראשית, פרק מ"ה.

- א. 1. נימוקים לבקשת יוסף להתודע אל אחיו בפרטיות מוחלטת: (יש לציין אחד)
- כדי לא לבייש את אחיו כשיזכיר להם את מכירתו.
  - כדי שמעמדו בעיני המצרים לא יפגע בעקבות ההבנה שהאחים שלו מכרו אותו.
  - כדי שלא יהיה לאחיו דימוי שלילי של בוגדים ובגלל זה לא ירצו שהם ישתקעו במצרים.
  - כדי שלא יראו אותו בוכה.
2. הסברים אפשריים לשאלה מדוע בואם של אחי יוסף למצרים היה טוב בעיני פרעה ועבדיו : (יש לציין אחד מהם)
- שמחו לראות שמוצאו של יוסף (שהיה אסיר והפך לשליט במצרים) הוא מכובד ומיוחס. (לפי רמב"ן)
  - היניחו שכאשר בני משפחתו יהיו ליושבי הארץ, יוסף ינהיג את מצרים מתוך אחריות ומתוך מחויבות גדולה עוד יותר מאשר עד כה. (לפי ספורנו)
  - שמחו כי חשבו שכל אחיו של יוסף חכמים ומוכשרים כמותו (וודאי יוכלו לתרום למצרים מכישוריהם.) (על פי פירוש הנצ"ב)
  - שמחו בשמחתו של יוסף על שהתאחד עם בני משפחתו ולא יהיה בודד.
- ב. 1. הסיבתיות הכפולה על פי דברי יוסף:
סיבה אנושית : הם מכרו אותו למצרים מפני הקנאה בו והשנאה כלפיו.
סיבה א-להית: ה' רצה שיוסף יהיה שליט במצרים ויציל את אנשי מצרים ואת משפחתו בכנען מהרעב.
2. סיבה אנושית: יעקב ובניו ירדו למצרים כי יוסף הבטיח לכלכל אותם שם בשנות הרעב.
סיבה א-להית: הם ירדו למצרים כדי להפוך שם לעם ולקיים את הבטחת ה' לאברהם בבית בין הבתרים: "גר יהיה זרעך בארץ לא להם"....
- ג. 1. לפי רד"ק זה נאמר על יוסף ולפי רמב"ן נאמר על יעקב.
הפסוקים מפרק מ"ה שמתארים את בכיו של יוסף במפגש עם אחיו מחזקים את פירוש רד"ק.
2. ההוכחה מן הטבע האנושי: אב בוכה ומתאבל על בנו יותר מאשר בן בוכה ומתאבל על אביו.

6. ישעיה, פרק ה'

- א. 1. החטא: גזל בתים ואדמות, הסגת גבול. העונש: הארץ תתרוקן מיושביה- יהיה מספיק מקום לכולם אבל בנסיבות טראגיות של חורבן, הנחלות הרבות שהשיגו שלא כדין יניבו יכול זעום.
2. דוגמאות נוספת לחטא ועונש על פי העיקרון "מידה כנגד מידה" מפסוקים י"א- י"ז: (יש לציין אחת)
- החטא- מרבים במשתאות שכרות והוללות. העונש- יסבלו מרעב ומצמא כאשר יוגלו מארצם.
החטא- לא הביטו ולא הקשיבו לדברי ה'. העונש- יגלו בלי להבין את סיבת עונשם או בלי להתחשב בדעתם.
החטא- מרבים לשיר, להתהולל ולהרעיש במשתאות. העונש- כל רעשי השמחה ידומו לאחר שיוגלו. "וירד. והמונה ושאוונה ועלז בה".
- ב. 1. האויב הוא אשור. תכונותיו (יש לציין שתי תכונות): מהירות, יסודיות, אכזריות, מיומנות

- גבוהה בשימוש בכלי נשק, מצויד היטב, לא מתעייף. דרוך ומוכן לקרב.
2. "מידה כנגד מידה" בפסוק כ' ובפסוק ל':
 בפסוק כ' החטא של עיוות מחשבת\ מוסרי\ ערכי מסומל על ידי היפוך ובלבול בין אור לחושך:
 "שמים חשך לאור ואור לחשך" ובפסוק ל' בתיאור העונש שיבוא באמצעות הכובש האשורי נאמר
 שיבוא חושך באמצע היום - "והנה חשך צר ואור חשך בעריפיה".
- ג. 1. הביטוי החזור: "ונשא נס לגויים."
 2. בפרק ה' ההקשר הוא נבואת פורענות על צבא האויב שיבוא לפגוע בישראל\ להגלות את ישראל
 מארצו. בפרק י"א ההקשר הוא נבואת נחמה על שיבת עם ישראל לארצו מבין הגויים\ קיבוץ
 הגלויות של עם ישראל בימי הגאולה.

7. ישעיהו, פרק ו'

1. השאלה: בפרק ו' מתוארת הקדשת ישעיהו לנביא. אם כך מדוע הפרק לא נכתב בתחילת הספר אלא רק כאן?
 (אפשר לשאול גם כך: בפרק ו' מתוארת הקדשת ישעיהו לנביא בשנת מות המלך עוזיהו ואילו בפרק א',
 כתוב שהוא כבר מנבא בימי המלך עוזיהו.)
2. התשובה של מלבי"ם לשאלה: פרק ו' אינו תחילת נבואת ישעיהו והוא נמצא במקומו הנכון בספר.
 אולם, הנבואות בפרקים א'- ה' נאמרו לפני הקדשתו לנביא ורק לאחר הקדשתו, בשנת מות המלך עוזיהו
 (המוזכר בתחילת פרק ו') החל ישעיהו להתנבא בקביעות.
- ב. 1. תגובת הנביא למראה הנשגב היא זעזוע כבד, תדהמה, בהלה – כי חשש שימות בגלל שראה את ה'
 כי חשש שאינו ראוי לקרבת ה' וגם העם אינו ראוי לכך.
2. הניגוד: ישעיהו התנדב לשליחות - "הנני שלחני" ואילו משה ניסה לדחות את השליחות .
- ג. נקודות דמיון בין התגלות ה' לישעיהו ובין מעמד הר סיני: (יש לציין שתיים)

- בשתי ההתגלויות יש עשן.
- בשתי ההתגלויות נשמע קול ה' מדבר.
- גם בני ישראל וגם ישעיהו נבהלים וחרדים מפני ההתגלות.
- בשתי ההתגלויות נעשה שימוש בשורש ק.ד.ש (קדוש קדוש קדוש אצל ישעיהו והקדשת
 הכהנים וההר בשמות.
- "ויחרד כל ההר" - "וינועו אמות הסיפים" - התגלות ה' מלווה בזעזוע וברעד.

רק בהתגלות לישעיהו מוזכרת נוכחות של מלאכים.

2. הבדלים מהותיים בין שתי ההתגלויות (יש לציין אחד)

- התגלות לציבור מול התגלות ליחיד.

- הבדל במטרת ההתגלות: כריתת ברית לעומת מינוי לתפקיד.

8. ישעיהו, פרק ז'

- א. 1. ישעיהו מתאר בפסוק זה את אחז ואת אנשי יהודה שחרדו מפני רצין מלך ארם ופקח בן רמליהו
 מלך ישראל, שצרו על ירושלים ואיימו עליהם במלחמה. ביסוס ממלכים ב' פרק ט"ז פסוק ה':
 " אָז יַעֲלֶה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וּפְקַח בֶּן רַמְלִיָּהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יִרְוּשָׁלַם לְמִלְחָמָה וַיִּצְרוּ עַל אַחֲזָה וְלֹא יָכְלוּ
 לְהִלָּחֵם."
2. "שאר ישוב" הוא שם שמסמל פורענות ונחמה:
 "שאר" - מרמז על הפורענות, הגלות, חורבן, רק חלק ישאר.
 "ישוב" - מרמז על הנחמה, אלה שישארו ישובו לארץ ישראל או ישובו בתשובה.
- ב. 1. ישראל וארם לא מהווים סכנה אמיתית. תוכניתם להחליף את השלטון ביהודה לא תצא לפועל.
 2. אחז דחה את האותות בנימוק שאינו רוצה לנסות את ה' שיש איסור מהתורה לנסות את ה'.
 ישעיהו כעס על כך ידע שהסיבה האמיתית לסרובו של אחז לקבל אות היא סירובו לציית לנביא.

א. אחז סירב לקבל אותות כדי לא להביא לנס שיקדש שם שמיים. א.כ. לא האמין לדברי הנביא .
ג.

ג. ניסוח השאלה מאפשר כמה כיוונים לתשובה:

- השם הראשון – שאר ישוב – מבטא נחמה אחרי או בתוך הפורענות, השם השני – עמנואל- מבטא ביטחון בה' והשם השלישי- מבטא פורענות קשה.

- בנבואותיו של ישעיהו, כמו בשמות שנתן לשלושת בניו, יש שילוב של נחמה ושל פורענות.

- השמות שנתן ישעיהו לבניו ממחישים את המסר שלו כנביא: בתוך הפורענות הקשה ביותר תמיד תהיה נחמה ובתוך כל נבואת תוכחה או פורענות הוא ידגיש את הימצאות ה' עם ישראל גם במצבי קושי.

- מעורבות אישית גדולה של הנביא בתוכן נבואותיו א.נ. נבואותיו מלוות במעשים סמליים.

9. ביטחון והשתדלות

א. "... עֲשֵׂה אֶת הַבְּרָכָה וְאֶת הַתְּעֵלָה וַיָּבֵא אֶת הַמַּיִם הַעֵיָרָה" (**מלכים ב'**, פרק כ', פסוק כ')
הכנסת מי מעין הגיחון לתוך שטח ירושלים על ידי חציבת נקבת השילוח ועשית הברכה לאגירת המים כדי שרק תושבי ירושלים יוכלו להשתמש בהם ולא הצבא האשורי.
" וְאֶת בְּתֵי יְרוּשָׁלַם סִפְרָתָם וְתַתְּצוּ הַבְּתֵיִם לְבַצֵּר הַחוּמָה." (**ישעיה**, פרק כ"ב, פסוק י') –
בניית חומה חדשה וחזקה לירושלים באיזורים שאליהם התרחבה העיר בתקופת חזקיהו, כדי להגן מפני צבא אשור, תוך כדי הרס בתים שנבנו בתואי שבו נבנתה החומה.
ב. 1. בפסוקים אלה מוכיח ישעיהו את העם על שהשקיעו את כל המשאבים והמאמצים רק בהשתדלות האנושית לקראת העימות עם אשור ולא השקיעו מספיק בתיקון הגורמים הרוחניים והדתיים שהביאו לאותה צרה. לקבל גם: תוכחת הנביא מכוונת לפגיעה בעניים, שבתיהם נותצו כדי לבנות את החומה.
2. הנביא מוכיח את אשור על הגאווה שלו בעקבות כל נצחונותיו, על תחושותיו שכוחו ועוצמתו איפשרו את ההצלחות שלו ועל חוסר ההבנה שלו כי הוא רק כלי בידי ה'. במנסרת סנחריב מתפאר מלך אשור בכל הכיבושים והנצחונות שלו. תוכן המנסרת מבטא את גאוותו הגדולה שעליה הוכיח אותו הנביא.
ג. 1. הפסוקים בדברים מתארים יציאה ממשית למלחמה באויב, כאשר כחלק מההכנות לקרב הכהן מדגיש באוזני הלווחים שה' נמצא איתם בשדה הקרב ומבטיח להם את עזרת ה' במלחמה. יש כאן שילוב של השתדלות מעשית מצד אחד בעצם היציאה לקרב עם אמונה בעזרה מאת ה' שרק היא יכולה להביא לניצחון.

2. ציטוטים מתאימים לרעיון ממזמור י"ח: (יש לצטט אחד מהם)

" מְלַמֵּד יְדֵי לְמַלְחָמָה; וְנִתְּתָה קֶשֶׁת נְחוּשָׁה וְרוּעֵתִי." (פסוק ל"ה)
" תִּרְחִיב צַעְדֵי תַחְתֵּי; לֹא מַעְדוֹ קַרְסְלִי." (פסוק ל"ז)
" וְתִאָּזְרְנִי חֵיִל לְמַלְחָמָה תִּכְרִיעַ קַמִּי תַחְתֵּי וְאִבִּי נִתְּתָה לִי עֶרְף וּמְשָׁנָאִי אֶצְמִיתָם." (פסוקים מ'- מ"א)

10. יונה

א. 1. החטא של אנשי נינוה- היה גזל וחמס. החטא של המלחים- עבודת אלילים.

(התלמיד נדרש לציין חטא של אחת הקבוצות בלבד)

2. נקודות דמיון בין אנשי נינוה למלחים: (יש לציין שתיים)

- קבוצה שיש לה מנהיג סמכותי המניע תהליך תשובה.

- מבינים את אחריותם לעונש שבא עליהם בעקבות מפגש אחד עם יונה.

- חוזרים בתשובה מחשש למות.

- חיים מחוץ לארץ ישראל. (יתקבלו גם נקודות דמיון אחרות המבוססות על הכתוב)

ב. 1. נבואת יונה מכוונת כולה לגויים ולכאורה אין לה קשר או תועלת לעם ישראל. (בניגוד לנבואות של נביאים אחרים המופנות לעם ישראל או שיש לעם ישראל תועלת מהם, מסר שהן יכולות למד את ישראל.)

2. תשובות אפשריות לשאלה של רד"ק: (יש לציין אחת)

- מטרת נבואת יונה ללמד מוסר לישראל: ספר יונה מספר על גויים שחזרו בתשובה ועם ישראל יכול ללמוד מכך קל וחומר.

- מטרת הנבואה ללמד שהקב"ה חומל על בעלי תשובה מאיזה עם שיהיו, בעיקר כשהם רבים.

- מטרת הנבואה ללמד שיש ערך גם בתשובה זמנית או חלקית.

- "להודיע הפלא הגדול שעשה הא-ל עם הנביא שהיה במעי הדג ג' ימים וג' לילות וחי ועוד שהקיאו הדג"- (רד"ק)

11. תהילים, מזמור ק"ז

א. 1. ארבעה צריכים להודות: (יש לציין שתיים מן הקבוצות האלה ולצטט פסוק מתאים לכל קבוצה)

- הולכי מדבריות- " תָּעוּ בַּמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרְדָּר " (פסוק ד')

- אסירים שנפדו משביים- " אֲסִירֵי עֲנִי וּבְרִזֹל " (פסוק י')

- חולים קשים שנרפאו - " וַיִּגְעוּ עַד שְׁעָרֵי מָוֶת... יִשְׁלַח דָּבָרוֹ וַיִּרְפְּאֵם " (פסוקים י"ח- כ')

- יורדי ים - " יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת עֲשִׂי מְלֶאכָה בְּמַיִם רַבִּים " (פסוק כ"ג)

2. הפזמון: " יודו לה' חֲסֵדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם " – מדגיש את החובה להודות ולא לראות בניסים או בהצלה פלאית תופעה מובנת מאליה.

אפשרות נוספת: "ויזעקו אל ה' בצר להם ומצוקותיהם יושיעם/יצילם/יוציאם" מדגיש את חשיבותה וכוחה של התפילה

ב. לפי האפשרות הראשונה : מזמור אישי- הפסוקים נאמרים על ידי אנשים מארבע הקבוצות שצריכים להודות על צרה או סכנה שניצלו ממנה. (מיד צר=מצרה פרטית (ראב"ע))

לפי האפשרות השנייה: פסוקים אלה נאמרים על קיבוץ הגלויות וההצלה מן הגלות ומהצרות (שקדמו לתקומת ישראל בדורנו.)